

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของครอบครัวในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดของต่างประเทศและประเทศไทย เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในปัจจุบัน และการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา และเพื่อแสวงหารูปแบบการนำครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตาที่เหมาะสม ทั้งนี้เพื่อเป็นการลดจำนวนการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าข้อมูลพื้นฐานมาประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ซึ่งข้อมูลสำคัญในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มาจาก 4 ส่วน

1. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน และการมีส่วนร่วมของครอบครัว
2. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากหลักการ ระเบียบ วิธีการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดของประเทศญี่ปุ่น ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศไทย
3. ข้อมูลที่ได้จากการเก็บแบบสอบถาม โดยสอบถามจากประชากรที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ เด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างเข้าการฝึกอบรมภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา ครอบครัวของเด็กและเยาวชน และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา
4. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงาน นักวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด จำนวน 6 ท่าน

สรุปผลการศึกษา

ข้อมูลส่วนบุคคลของประชากร

1. เด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างเข้ารับการฝึกอบรมภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา จำนวน 108 คน ส่วนใหญ่ร้อยละ 32.4 มีอายุ 16 ปี ร้อยละ 89.8 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 91.7 มีสถานภาพการสมรสโสด ร้อยละ 52.8 มีภูมิลำเนาอยู่ที่กรุงเทพมหานคร ร้อยละ 58.3 ไม่เคยประกอบอาชีพ และร้อยละ 49.1 กำลังศึกษาระดับประถมศึกษา โดยร้อยละ 32.4 อาศัยอยู่กับบิดามารดา ร้อยละ 44.4 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4-6 คน ร้อยละ 42.6 มีพี่น้องจำนวน 2 คน ส่วนใหญ่ร้อยละ 34.3 เป็นบุตรคนที่ 2 ทั้งนี้ ร้อยละ 47.2 บิดามารดาแยกกันอยู่/หย่าร้าง โดยร้อยละ 49.1 บิดาประกอบอาชีพรับจ้าง และร้อยละ 52.8 มารดาประกอบอาชีพรับจ้าง รวมทั้งร้อยละ 11.1 บุคคลที่อาศัยอยู่ด้วย (กรณีที่ไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดาหรือมารดา) ก็ประกอบอาชีพรับจ้างเช่นเดียวกัน ซึ่งฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวส่วนใหญ่ร้อยละ 51.9 พอกินพอใช้ในแต่ละเดือน ร้อยละ 75.0 ของเด็กและเยาวชนที่มีมาของรายได้หรือเงินใช้จ่ายจากพ่อแม่/ญาติ ร้อยละ 69.4 เป็นจำนวนต่ำกว่า 3,000 บาท โดยที่ร้อยละ 45.4 ไม่มีเงินเหลือเก็บและมีเงินเหลือเก็บบ้าง ซึ่งร้อยละ 38.0 ของเด็กและเยาวชนมีระยะเวลาที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ จนถึงปัจจุบันน้อยกว่า 6 เดือน และร้อยละ 53.7 ถูกจับดำเนินคดีเป็นครั้งแรก ร้อยละ 55.6 เป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 69.4 ไม่มีการวางแผนก่อนการกระทำความผิด ทั้งนี้ร้อยละ 29.27 มีสาเหตุการกระทำความผิดเนื่องจากคึกคะนอง สนุกสนาน

2. ครอบครัวของเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างเข้ารับการฝึกอบรมภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา จำนวน 30 คน ส่วนใหญ่ร้อยละ 56.7 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 36.7 มีอายุ 20 ปีหรือน้อยกว่า โดยร้อยละ 90.0 นับถือศาสนาพุทธ และร้อยละ 40.0 มีสถานภาพสมรส ซึ่งร้อยละ 50.0 เป็นบิดามารดาของเด็กและเยาวชน ทั้งนี้ ร้อยละ 63.3 มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพมหานคร โดยร้อยละ 43.3 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 66.7 ประกอบอาชีพรับจ้าง และร้อยละ 46.7 มีรายได้ต่อเดือน 5,001-10,000 บาท ซึ่งทั้งหมดร้อยละ 100.0 มีความต้องการให้ทางศูนย์ฝึกและอบรมฯ จัดกิจกรรม ส่วนใหญ่ร้อยละ 70.0 ได้เข้าร่วมกิจกรรมครบทุกครั้ง โดยร้อยละ 43.3 ใช้ระยะเวลาในการเดินทางไป-กลับระหว่างศูนย์ฝึกและอบรมฯ กับที่พัก 1-3 ชั่วโมง ร้อยละ 53.3 มีความคิดเห็นว่ารยะทางระหว่างศูนย์ฝึกและอบรมฯ กับที่พักไกลกัน โดยร้อยละ 36.7 มีความคิดเห็นว่าการที่ต้องทำงาน ไม่สามารถหยุดงานได้ เป็นปัญหาอุปสรรคในการเข้า

ร่วมกิจกรรมที่ศูนย์ฝึกและอบรมฯ จัดขึ้น ทั้งนี้ ร้อยละ 50.0 มีความเห็นว่าการจัดกิจกรรมที่กำหนดให้ครอบครัวต้องเข้าร่วมด้วย เดือนละ 1 ครั้งมีความเหมาะสมมากที่สุด

3. เจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ ส่วนใหญ่ร้อยละ 78.9 เป็นเพศชาย ร้อยละ 34.2 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี โดยร้อยละ 44.7 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งร้อยละ 44.7 ปฏิบัติงานในตำแหน่งพนักงานพินิจ และร้อยละ 65.8 มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในศูนย์ฝึกและอบรมฯ มากกว่า 3 ปี นอกจากนี้ ร้อยละ 97.4 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 52.6 มีสถานภาพสมรส โดยร้อยละ 55.3 ภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด ทั้งนี้ ร้อยละ 52.6 มีรายได้ต่อเดือน 5,001-10,000 บาท

ความเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกอบรม

ผลการศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนความเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกอบรมของประชากรที่เป็นเด็กและเยาวชนมีค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนเท่ากับ 6.10 จากคะแนนเต็ม 7 คะแนน แสดงว่าเด็กและเยาวชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกอบรมอยู่ในระดับสูง ขณะที่กลุ่มประชากรที่เป็นครอบครัวของเด็กและเยาวชนมีค่าเฉลี่ยรวมคะแนนเท่ากับ 5.87 จากคะแนนเต็ม 7 คะแนน แสดงว่าครอบครัวของเด็กและเยาวชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกอบรมอยู่ในระดับสูง และกลุ่มประชากรที่เป็นเจ้าหน้าที่มีค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนเท่ากับ 5.90 จากคะแนนเต็ม 7 คะแนน แสดงว่าเจ้าหน้าที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกอบรมอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน

โดยเมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ประชากรที่ใช้ในการศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม มีค่าเฉลี่ยรวมคะแนนเท่ากับ 17.87 จากคะแนนเต็ม 21 คะแนน แสดงว่า มีความเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกอบรมอยู่ในระดับสูง แสดงให้เห็นว่า เด็กและเยาวชน ครอบครัวของเด็กและเยาวชน และเจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและอบรมฯ เข้าใจแนวทางการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม และวิธีการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเป็นอย่างดี

นอกจากนั้น ยังมีความเข้าใจถึงปรัชญาในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดที่ประยุกต์ใช้มาจาก 2 สำนักคิดทางอาชญาวิทยา ซึ่งได้แก่ สำนักคิดดั้งเดิมหรือสำนักคิดคลาสสิก (Classical School) ซึ่งสำนักคิดดั้งเดิมนั้นการปฏิบัติในทางการลงโทษผู้กระทำผิดด้วยวิธีการรวดเร็วแน่นอน และเหมาะสมกับความผิด เพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งการกระทำผิดที่จะเกิดขึ้น และสำนักคิดปฏิฐานนิยม (Positive School) โดยสำนักคิดปฏิฐานนิยมนี้มุ่งเน้นที่วิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำ

ผิดไปที่การแก้ไขหรือปรับปรุงพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนให้กลับตนเป็นคนดีและอยู่ในสังคมได้โดยไม่กระทำผิดซ้ำขึ้นอีก

อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นที่ประชากรไม่ทราบอยู่ คือ เมื่อเด็กและเยาวชนได้รับการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมฯ แล้ว เด็กและเยาวชนจะได้รับการช่วยเหลือ การดูแลอย่างใกล้ชิด และเหมาะสมจากเจ้าหน้าที่

ทัศนคติต่อการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกและอบรมฯ

1. เด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างเข้ารับการฝึกอบรมภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตามีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยต่อการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ว่ามีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.96$)

2. ครอบครัวของเด็กและเยาวชนมีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ว่ามีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.39$)

3. เจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและอบรมฯ มีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยต่อการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ว่ามีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.96$)

โดยเมื่อพิจารณาในภาพรวม จะพบว่า ประชากรทั้ง 3 กลุ่มมีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยต่อการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ว่ามีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.15$) ส่วนใหญ่มีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งว่า การปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดควรมุ่งเน้นการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟูเป็นหลัก โดยจะต้องมีการวางแผนการฝึกอบรม ซึ่งจะช่วยให้การบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู และพัฒนาเด็กและเยาวชนได้ตรงตามสภาพปัญหาความจำเป็น เหมาะสมกับระยะเวลาการฝึกอบรมที่แตกต่าง และเงื่อนไขของเด็กและเยาวชนแต่ละราย และส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยว่า การจำแนกประเภทถือเป็นกิจกรรมหลักในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชน ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู และพัฒนาเด็กและเยาวชน เพราะการจำแนกประเภท เป็นการนำข้อมูลของเด็กและเยาวชนมาศึกษาวิเคราะห์ และวางแผนการบำบัดฟื้นฟูเป็นรายบุคคล เพื่อช่วยให้เด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม และตรงกับสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนแต่ละราย

นอกจากนั้นแล้ว ส่วนใหญ่ยังมีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งว่า ระหว่างที่เข้ารับการฝึกอบรมภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ควรเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้รับรู้ข่าวสารภายนอกอย่างเต็มที่ เพื่อเป็นการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้ทันต่อสภาพสังคมในยุคปัจจุบัน รวมถึงการฝึกอบรมด้านศีลธรรมและจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชนเพื่อช่วยฟื้นฟูสภาพจิตใจของเด็กและ

เยาวชน ส่งผลให้เกิดความรู้สึกนึกคิดที่จะกลับตนเป็นพลเมืองดีและไม่กระทำผิดซ้ำ โดยการปลูกฝังทัศนคติและค่านิยมที่ถูกต้องด้วยกิจกรรมต่าง ๆ แก่เด็กและเยาวชน ทั้งนี้ ส่วนใหญ่มีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยว่าควรที่จะจัดการศึกษาสายสามัญให้เด็กและเยาวชนอย่างเพียงพอเหมาะสม และการฝึกอบรมวิชาชีพก็ควรจัดให้มีความหลากหลาย เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัด ความสนใจ และตรงความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งจะช่วยให้เด็กและเยาวชนเกิดทักษะในการปฏิบัติงานและเป็นแนวทางในการประกอบวิชาชีพภายหลังปล่อยได้ ซึ่งศูนย์ฝึกและอบรมฯ ควรที่จะมีหลักสูตรวิชาชีพหลากหลาย เช่น ช่างยนต์ ช่างปูน การเชื่อมไฟฟ้า การเดินสายไฟ ฯลฯ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้พัฒนาศักยภาพและฝึกความชำนาญทางด้านวิชาชีพให้มากขึ้น อีกทั้งยังเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต ทั้งนี้ การคัดเลือกหลักสูตรควรคำนึงถึงสภาพของท้องถิ่นและความต้องการของตลาดในท้องถิ่น ซึ่งอาจจะเป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่น ดังเช่นหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

ทัศนะต่อสัมพันธภาพในครอบครัว

1. เด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างเข้ารับการฝึกอบรมภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ มีทัศนคติที่ดีต่อสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.55$)

2. ครอบครัวของเด็กและเยาวชน มีทัศนคติที่ดีต่อสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.86$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประชากรทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า มีทัศนคติที่ดีต่อสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.70$)

สำหรับทัศนคติที่ดีต่อสัมพันธภาพในครอบครัว ประชากรส่วนใหญ่จะมีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยกับข้อความเชิงบวก และไม่เห็นด้วยกับข้อความเชิงลบ

ทัศนคติของประชากรทั้ง 2 กลุ่มต่อสัมพันธภาพในครอบครัวนั้น ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่มีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าครอบครัวใช้คำพูดและการกระทำที่รักและห่วงใยกัน สมาชิกในครอบครัวสามารถพูดคุยกันได้ทุกเรื่องอย่างตรงไปตรงมาและมักจะยิ้มแย้มให้แก่กันเสมอ รวมทั้งสามารถรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน หรือแม้กระทั่งเมื่อเกิดปัญหาขึ้นภายในครอบครัว สมาชิกในครอบครัวก็จะสามารถพูดคุยปรึกษาปัญหากันได้ นอกจากนี้ ครอบครัวก็ยังยอมรับในความผิดพลาดของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดได้ โดยให้โอกาสในการปรับปรุงตัว

โดยประชากรส่วนใหญ่มีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อยในเรื่องที่ว่า ครอบครัวมีความรู้สึกไม่ดีกับเด็กและเยาวชน ถึงแม้ว่าเด็กและเยาวชนจะกระทำผิดลงไปก็ตาม ครอบครัวก็ยังคงให้ความรักและยังคงรู้สึกดีกับเด็กและเยาวชนเหล่านั้นอยู่ และเห็นด้วยน้อยในเรื่องที่เด็กและเยาวชนมักจะขัดแย้งกับสมาชิกในครอบครัว ซึ่งก็หมายถึง เด็กและเยาวชนไม่ได้มีความขัดแย้งกับสมาชิกในครอบครัวมากนัก นอกจากนี้ ก็ยังเห็นด้วยน้อยในเรื่องที่ว่าสมาชิกในครอบครัวมีท่าทีรำคาญหรือเบื่อหน่ายเด็กและเยาวชน ซึ่งก็หมายความว่า ครอบครัวไม่ได้มีปฏิกิริยาหรือมีการแสดงออกที่รำคาญหรือเบื่อหน่ายเด็กและเยาวชน

อย่างไรก็ตาม ผลจากการศึกษา พบว่า ทัศนคติของประชากรทั้ง 2 กลุ่มยังมีประเด็นที่มีทัศนคติไม่สอดคล้องกันอยู่ ซึ่งได้แก่ ประเด็นที่ว่าสมาชิกในครอบครัวมีเวลาว่างที่จะทำกิจกรรมร่วมกัน โดยประชากรที่เป็นเด็กและเยาวชนจะมีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ขณะที่ประชากรที่เป็นครอบครัวของเด็กและเยาวชนมีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างทางด้านมุมมองของประชากรทั้ง 2 กลุ่ม โดยเด็กและเยาวชนมีความเห็นว่าสมาชิกในครอบครัวมีเวลาว่างที่จะทำกิจกรรมร่วมกันในระดับปานกลาง แต่ครอบครัวของเด็กและเยาวชนมีความเห็นว่าสมาชิกในครอบครัวมีเวลาว่างที่จะทำกิจกรรมร่วมกันในระดับมาก

นอกจากนั้น เด็กและเยาวชนก็มีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ในขณะที่ครอบครัวของเด็กและเยาวชนมีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ในประเด็นที่ว่า สมาชิกในครอบครัวได้บอกความรู้สึกและความต้องการให้เด็กและเยาวชนทราบ และเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้บอกความรู้สึกและความต้องการให้ครอบครัวได้ทราบเช่นเดียวกัน

ทัศนคติในเรื่องความสำคัญของการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกและอบรมฯ

1. เด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างเข้ารับการฝึกอบรมภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ มีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยว่าครอบครัวมีความสำคัญต่อการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ($\bar{X} = 4.01$)

2. ครอบครัวของเด็กและเยาวชนมีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าครอบครัวมีความสำคัญต่อการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ($\bar{X} = 4.22$)

3. เจ้าหน้าที่มีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยว่าครอบครัวมีความสำคัญต่อการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ($\bar{X} = 4.09$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ประชากรทั้ง 3 กลุ่มมีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยในว่า ครอบครัวมีความสำคัญต่อการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ($\bar{X} = 4.10$) ผลการศึกษานั้น ส่วนใหญ่มีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยเห็นด้วยในข้อคำถามเชิงบวก และจะมีทัศนคติอยู่ในระดับไม่เห็นด้วยในข้อคำถามเชิงลบ

ผลการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าครอบครัวควรที่จะมาร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางศูนย์ฝึกและอบรมฯ จัดขึ้น และครอบครัวมีส่วนสำคัญที่ทำให้เด็กและเยาวชนเกิดแรงจูงใจ ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากเด็กและเยาวชนจะอยู่ในความดูแลของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเพียงช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น แต่ครอบครัวเป็นสถาบันหลักในการอบรมขัดเกลาทางสังคม (Socialization) แก่เด็กและเยาวชน ประกอบกับภายหลังปล่อยแล้ว เด็กและเยาวชนจะต้องกลับไปอยู่กับครอบครัวตามเดิม และหากครอบครัวไม่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง ประกอบกับสภาพแวดล้อมเดิม ๆ จะส่งผลทำให้พวกเขาหวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำได้โดยง่าย ดังนั้น ครอบครัวจึงควรเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการฝึกอบรม เพื่อให้การบำบัด ฟื้นฟู แก้ไข และพัฒนาเด็กและเยาวชนมีประสิทธิภาพสูงสุด รวมทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมทั้งของเด็กและเยาวชนในด้านการปรับตัวเข้าสู่สังคมภายนอก และเตรียมความพร้อมของครอบครัวในด้านวิธีการดูแลเด็กและเยาวชนอีกด้วย

นอกจากนั้น ส่วนใหญ่ยังมีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยว่า เมื่อครอบครัวได้เข้ามาทำกิจกรรมร่วมกับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ แล้ว ทำให้ครอบครัวเกิดความเข้าใจทัศนคติ และความรู้สึกในทางที่ดีกับเด็กและเยาวชนมากขึ้น และส่งผลให้เด็กและเยาวชนเกิดความเข้าใจ ทัศนคติ และความรู้สึกที่ดีกับครอบครัวมากขึ้น รวมทั้งทำให้เด็กและเยาวชนเกิดความรู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่าสำหรับครอบครัวด้วย

รูปแบบที่เหมาะสมในการให้ครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ

ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบที่เหมาะสมในการให้ครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ก็คือ การให้ครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ตั้งแต่กระบวนการแรกจนกระทั่งจบสุดท้ายของการฝึกอบรม อันได้แก่ การคิด การวางแผน การดำเนินการ และการประเมินผล เป็นต้น ซึ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมในลักษณะนี้ถือเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่มีความเหมาะสมมากที่สุด เนื่องจาก

ครอบครัวจะรับทราบกระบวนการฝึกอบรมตั้งแต่เริ่มแรกที่เด็กและเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ตลอดจนทราบถึงบทบาทของตนเองว่าจะสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมได้อย่างไรบ้าง ในขั้นตอนใด ตลอดจนมีการทำกิจกรรมร่วมกับเด็กและเยาวชนเพื่อช่วยให้เด็กและเยาวชนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น

ปัญหาอุปสรรคในการให้ครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ

ผลการศึกษา พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการให้ครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ที่เป็นปัญหาหลักก็คือ ศูนย์ฝึกและอบรมฯ จัดให้มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนน้อยอยู่ จึงทำให้ครอบครัวไม่มีโอกาสที่จะเข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร นอกจากนี้ การที่ครอบครัวต้องทำงานหารายได้เพื่อเลี้ยงครอบครัว จึงทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมในวันที่ศูนย์ฝึกและอบรมฯ จัดขึ้นได้

สำหรับปัญหาอุปสรรคเมื่อครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ก็คือ การที่ครอบครัวไม่เข้าใจกฎระเบียบของศูนย์ฝึกและอบรมฯ โดยการนำสิ่งของที่ผิดกฎหมายมาให้เด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ได้แก่ ยาตั้ง เงิน เป็นต้น รวมทั้งเด็กและเยาวชนที่ไม่มีครอบครัว ไม่มีผู้อุปการะ ถึงแม้ว่าศูนย์ฝึกและอบรมฯ จะมีการจัดหาครอบครัวอุปถัมภ์ให้กับเด็กและเยาวชนเหล่านั้น แต่ก็ไม่สามารถที่จะหาได้ในจำนวนที่ครบสำหรับเด็กและเยาวชนทุกคนและทุกครั้งเสมอไป

ข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

จากผลของการศึกษาความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างเข้ารับการฝึกอบรมภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา ครอบครัวของเด็กและเยาวชนเจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และผู้ปฏิบัติงาน นักวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด สามารถสรุปแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพของการให้ครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ได้ดังนี้

ข้อเสนอต่อรัฐบาล

ควรกำหนดให้กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานร่วมกับครอบครัวของเด็กและเยาวชนได้อย่างเต็มที่ เพื่อให้การแก้ไข ฟื้นฟู และสงเคราะห์ เป็นไปอย่างครบถ้วนรอบด้าน และตรงกับสภาพปัญหาที่แท้จริง

ข้อเสนอต่อกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ควรมีหน่วยงานหลักในการทำหน้าที่ดูแลเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวออกจาก ศูนย์ฝึกและอบรมฯ อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ อาจมีการส่งต่อข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนจากกรม พินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ข้อเสนอต่อกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

1. ควรมีการพัฒนาโปรแกรมกิจกรรมการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่เน้นการมีส่วนร่วมของครอบครัวให้มีความหลากหลายและเหมาะสมกับสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางให้ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสามารถนำไปจัดกิจกรรมในแต่ละโอกาสอย่างเหมาะสม
2. ควรมีการกำหนดนโยบายที่เป็นรูปธรรมในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนโดยเน้นการมีส่วนร่วมของครอบครัว และจัดทำโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ อย่างต่อเนื่องและดำเนินการอย่างจริงจัง รวมทั้งการติดตามประเมินผล ทั้งนี้เพื่อให้ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กและเยาวชนกับครอบครัวได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืน
3. ควรจัดทำคู่มือสำหรับครอบครัวในเรื่องการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ เพื่อให้ครอบครัวมีความรู้ความเข้าใจถึงบทบาท วิธีการ และขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนร่วมกับศูนย์ฝึกและอบรมฯ ในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลให้ครอบครัวมีความตื่นตัวในการเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกและอบรมฯ มากยิ่งขึ้น

4. ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง และวิธีการในการให้ครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทุกศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

5. การรับเจ้าหน้าที่ควรมีวุฒิการศึกษาในสาขาวิชาชีพที่ตรงกับตำแหน่งงาน ทั้งนี้เนื่องจากการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดนั้นจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กและเยาวชนอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้การปฏิบัติงานในด้านการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด และเอื้อต่อการปฏิบัติงานในลักษณะที่มสวิชาชีพ

6. ควรมีการฝึกอบรมพัฒนาความรู้แต่ละวิชาชีพเป็นประจำและต่อเนื่อง และควรมีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนกับหน่วยงานอื่น เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานด้านการฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

7. ควรมีการฝึกอบรมเพื่อเสริมความรู้ ความเข้าใจที่จะเป็นประโยชน์ต่อการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนให้เจ้าหน้าที่ทุกตำแหน่ง เช่น จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น สุขภาพอนามัย สังคมศาสตร์ด้านครอบครัว เพื่อให้เกิดความเข้าใจในพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน พร้อมทั้งปลูกจิตสำนึกที่ดีในการดูแลเด็กและเยาวชน

8. ควรปรับเปลี่ยนมุมมองของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ทุกคนสามารถร่วมมือกันในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชน ไม่เฉพาะแต่เจ้าหน้าที่กลุ่มงานบำบัดหรือกลุ่มงานประสานกิจกรรมชุมชนเท่านั้น ดังนั้น จึงควรมีการฝึกอบรมครูหน่วย พ่อบ้าน และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้มีความรู้และสามารถบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู และพัฒนาเด็กและเยาวชนในเบื้องต้นได้

ข้อเสนอแนะต่อศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

1. ควรมีการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างมีคุณภาพให้ครอบครัว เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต และเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว ซึ่งจะช่วยให้ครอบครัวได้ทบทวนถึงบทบาทหน้าที่และแบบแผนในการเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนในครอบครัว

2. ควรมีการกำหนดแผนงานการให้ครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชน และการจัดกิจกรรมของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนให้ชัดเจน โดยให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของครอบครัว

3. ในการดำเนินการโครงการกิจกรรมควรพิจารณาถึงเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมร่วมกับครอบครัว เพื่อให้การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายมีความสอดคล้องกัน

ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติ

1. ควรมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชน โดยสร้างเจตคติที่ดีและร่วมมือกันในการให้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ปล่อยให้เป็นการรับผิดชอบของใครคนใดคนหนึ่ง พร้อมทั้งร่วมกันวางแผนติดตามให้เด็กและเยาวชนและครอบครัวเห็นความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

2. ควรตระหนักถึงความสำคัญของครอบครัวในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชน ไม่มองว่าเป็นการสร้างภาระให้แก่ตนในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา ฉะนั้น ควรศึกษาให้ครอบคลุมไปถึงศูนย์ฝึกและอบรมฯ อื่น ๆ เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่มีความละเอียด และสามารถนำผลการศึกษาดังกล่าวไปใช้ในทางปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดต่อไป

2. ศึกษาสาเหตุที่ทำให้ครอบครัวขาดการมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ

3. ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมให้ครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ

4. ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะสัมพันธภาพในครอบครัวของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดที่ให้ความร่วมมือในการเข้ามามีส่วนร่วมและไม่ให้ความร่วมมือในการเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ

5. ศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนโดยเน้นการมีส่วนร่วมของครอบครัวในศูนย์ฝึกและอบรมฯ